

Előfizetési feltételek
 helyben házhoz hordva vagy vidékre
 postán küldve:
 Egész évre 12 kor.
 Fél évre 6 kor.
 Negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 12 fillér.
 Hirdetések díja:
 □ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség
 és
Kiadóhivatal:
Földes Ede
 könyvkerekedése
 Bethlen-utca 2. sz. alatt,
 hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések beérkezéseinek küldendők

Kéziratok nem adnak vissza

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Az „Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségély-pénztár” ismertetése.*

Írta: dr. Fáy Gyula min. titkár.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségély-pénztár egy évvel ezelőtt kezdte meg áldásos működését. Régen érzett és súlyosan érzett hiányt van hivatva pótolni e nemes czelu intézmény a nyugdíjbiztosítás által, melylyel agrikulturn országunk alapvető elemének, a munkaerejét, tudását, egész életét a termőföld hasznosítására fordító földműves népnek nyújt munkaképtelensége idejére gondtalan existenciát.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségély-pénztár ezen áldásos működését a közösi eljárások, illetve, ahol a tagok száma a törvényes mértéket eléri, az általuk választott autonóm bizottságok segítségével a fővárosban székelő központi igazgatóság útján gyakorolja.

Nem nyereszkesedésre, hanem ellenkezőleg a földmivelő nép anyagi gyámolítására és támogatására irányulván ez intézmény czélja, természetes, hogy az igazgatás szervezete a legnagyobb takarékoságra van alapítva, aminek jellemzésére csak annyit hozok fel, hogy az egész országra kiterjedő igazgatás összes költségei az elmúlt évben nem érték el a 18000 koronát, amely összeg pedig, amint jól tudjuk, egy jóra való ügyvédi iroda évi fentartási költségeit sem haladja meg.

Nyilvánvaló lévén intézményünk humánus czélja, már az első évben is szerencsés sikerrel küzdött le népünk conservativizmusból eredő közönyét, s a tagok jelentkezése, melynek folytonossága az ország különböző részeiből meg nem szakad, a kezdet nehézségeinek számbavételével kielégítőnek mondható. Belátta ezt a társadalom is, s főképp annak vezetői; így a nemes lelkű birtokosok hosszú sora támogatta működésünket részint alapítványok tétele, részint cselédjeik nyugdíjbiztosítása által. De jó példával járt elől a legelső magyar ember, koronás királyunk, amidőn a segély-pénztár alapító tagjainak sorába 600 korona összeggel belépett.

Intézményünknek főczélja, mint fentebb említettem, a földmivelő nép gondtalan existenciájának biztosítása a munkaképtelenség idejére, vagyis a nyugdíjbiztosítás. Ezt azonban a törvény várakozási időhöz kötötte; természetes tehát, hogy ez ideig még a pénztár ez irányban nem fejthetett ki működést, be kellvén várni a várakozási idő elteltét.

A baleseti segélyezésnél — ellentétben a nyugdíjazás és természetes haláleseti segélyezéssel — várakozási idő kikötése felesleges volt, mert hiszen azt senki sem tudhatja előre, hogy mikor éri baleset, s így a beiratkozásnál a nyereszkesedési vágy kizártnak tekinthető.

A pénztár tehát az általa biztosított baleseti segélyezést működésének megindulásától egyidejűleg megkezdhetette.

Az első esztendőben a pénztár 760 esetben nyújtott baleseti segélyt. Érdekes czáfolata ez azon állításnak, hogy a földműves ember a legtrikább esetben van kitéve baleset eshetőségének, s legfőlegb nyári munkák idején a gépek körül előforduló szerencsétlenségek fenyegetik.

Ezen 760 baleset közül 400-at alapul véve, statisztikát állítottunk össze a balesetek okairól:

Fuvarozás és szállítás 109 esetben, tehát mintegy 27%. A sérült gondjaira bízott állatok 83 esetben, tehát mintegy 21%. Kezi szerszám 66 esetben, tehát mintegy 17%. Szerencsétlen esés 65 esetben, tehát mintegy 16%. Gazdasági gép 60 esetben, tehát mintegy 15%. Nem csoportosítható különböző okok 17 esetben, tehát mintegy 4%.

Ezen balesetek következményeit tekintve, e 400 baleset következménye volt: muló munkaképtelenség 331 esetben, tehát mintegy 83%, végleges rokkantság vagyis elnyomorodás 16 esetben, tehát mintegy 4%, halál 53 esetben, tehát mintegy 13%.

* Felolvasott Nagy-Enyeden 1902. február hó 9-én az „Erdélyi-részi Gazdasági Egyesület” alakuló közgyűlésén.

Indokoltnak tartom e helyen megemlíteni, hogy Jász Nagykun-Szolnok vármegyében gazdasági cselédek balesetei alkalmából a múlt év folyamán 13 esetben adtuk segélyt és pedig összesen 860 koronát.

E 13 eset közül ki kell említenem Szabó Jánosnak, Jakabffy Ignác dévanyai birtokos cselédjének esetét, kinek balkezet a kukoriczamorzsoló a múlt év tavaszán összetört, s azóta mint munkaképtelen, elete fogytáig évi 120 korona nyugdíjat kap pénztárunktól.

A 760 balesetből, mint már fentebb említettem, 53 halállal végződött. A halálesetekről szinten állítottunk össze statisztikát a következőkben: Az említett 53 haláleset közül 17 esetben fuvarozás közben történt a halált okozó baleset; 8-nál szerencsétlen esés okozta a halált; 5 esetben a sérült gondjaira bízott állatok rugása volt a halál okozója; 2 eset volt csak, amelyben gazdasági gép okozta a szerencsétlenséget; és 14 olyan eset volt, amelynél a gyilkosságtól és villámcsapástól kezdve egész a földszakadásig különböző szerencsétlenségek okozták a sérült halálát.

Világosan látható ebből, mily fontos feladat jutott hivatásul a segélypénztárnak már a baleseteknél is, s amint ennek kötelességszerűleg és híven megfelelt, úgy fog megfelelni a várakozási idő elteltével nagyobbik és tulajdonképpeni főczéljának, a nyugdíjbiztosításnak is.

A törvény megadta a lehetőséget ezen nemes czel kivételére; felállította annak kereteit. A társadalom kötelessége most már, hogy teljes erejével siessen támogatására e nagyfontosságú és minden tekintetben humánus intézménynek.

H I R D E T M É N Y.

Nagy-Enyed város tanácsa, mint I. fokú iparhatóság, ezennel közhírré teszi, hogy az 1884. XVII. t. cz. 169. és 172. §-ai alapján és a volt földmivelés-, ipar- és kereskedelmügyi m. kir. miniszter urnak 52211—885. sz. rendelete értelmében Nagy-Enyed város tanácsa és a nagyenyedi járás szolgabírói hivatala melle az 1902. évre kiterjedő hatáskörrel 1902. évi február 16-án d. u. 3 óraker a városház gyűléstermében, fentemlített mindket I. fokú iparhatóság részére 20—20 iparhatósági megbízottat választ. Választó minden a városban lakó iparos és kereskedő, kinek neve a városi tanács által 6657—901. sz. a. kihirdetett névjegyzékben előfordul; választható pedig ezek közül az az iparos vagy kereskedő, ki legalább 20 korona adót fizet.

Kilépő megbízottak újra választhatók. Ezen hirdetémmel kapcsolatosan felhívjuk városunk kereskedőit és iparosait, hogy a választáson mentül számosabban megjelenjen szíveskedjenek.

A városi tanácstól.

Nagy-Enyed, 1902. február hó 6-án. Dr. Varró polgármester.

Mohay Sándor államtitkár.

Vármegyénk nagy tudású, oszlopos tagját, dr. Mohay Sándor országgyűlési képviselőt, Ó Felsege igazságügyminiszteri államtitkárrá nevezte ki. A kiténtetés mely egy arra minden tekintetben érdemes, kiváló férfiut ért, megtisztelő vármegyénkre nézve is, melyhez minden ízében tartozik és melynek közügyein, érdekein szívvél, lélekkel csüng az új államtitkár.

Dr. Mohay Sándor a parlamenti élet régi alakja, amennyiben már a tizenhatodik éve viseli Gyulafehérvár város képviselői mandátumát. Parlamenti tevékenysége jobbra a törvényelőkészítő-bizottsági tárgyalásokban összpontosult. Itt értékesítette széleskörű jogász tudományát és nagybecsű gyakorlati tapasztalatait, amelyeket, mint előkelő gyakorló ügyvéd, hosszas praxisa alatt szerzett, lévén a gyulafehérvári káptalanak és az erdélyi róm. kat. státusnak, valamint az ottani takarékpénztárnak stb. jogtanácsosa és egyeseknek nagyobb ügyben megbízottja.

Az igazságügyi miniszteriumban tudvalevőleg most vannak munkában a nagyobb igazságügyi reformok.

Igy tehát ott valóban igen jelentékeny működési tere kínálkozik az új államtitkárnak, ki bizonyára a nála általánosan ismert nemes ambícióval foglalja el új hivatalát, melyhez hosszú ügyvédi és parlamenti pályájának megfutása után jutott.

Mohay Sándor erdélyi régi nemes család sarja, született 1851. június 3-án Marosvásárhelytől. Középiskolai tanulmányait a gyulafehérvári római katolikus főgimnáziumban, a jogiakat pedig a budapesti tudományegyetemen végezte 1873-ban. Ugy középiskolai vizsgáit, mint jog- és államtudományi államvizsgáit és azután szigorlatait kitüntetéssel tette le. Jogi tanulmányai befejeztével, mint ügyvédjelölt, a joggyakorlatot Gyulafehérvárott, Halász Jakab ügyvéd irodájában töltötte és 1875-ben jogtudori s ugyanazon évben ügyvédi oklevelet nyerve, ez időtől fogva ugyanott mint gyakorló ügyvéd működött. Mint ilyen, 1876 óta az erdélyi római katolikus püspökségnek s később a gyulafehérvári római katolikus káptalanak jogtanácsosa lett és képviselővé történt választottsága a gyulafehérvári ügyvédi kamara titkári tisztét viselte.

Már mint kezdő ügyvéd élenk részt vett egy városnak, mint Alsófehér vármegyének politikai és önkormányzati közéletében, mint városi képviselőtestületi, illetőleg törvényhatósági bizottsági tag. Nemsokára a városi képviselőtestület jogügyi bizottságának elnöke és a vármegyei közigazgatási bizottság tagja lett. A város társadalmi életében is előkelő szerephez jutott; éveken át vett részt a helyi lap szerkesztésében és minden politikai és közeleti mozgalomban. A gyulafehérvári takarékpénztárnak éveken át igazgatósági tagja és ügyvédje volt.

Mohay Sándor államtitkárrá történt kinevezése folytán a törvény értelmében lemond mandátumáról, hogy választásnak vessen magát alá.

Kétségtelen, hogy Gyulafehérvár sietni fog önmagát megtisztelni újból megválasztásával!

S Z E M L E.

A király itthon. Királyunk Ó felsege f. hó 5. óta Budapesten, magyar székvárosában tartózkodik, fejlődmi fényvel megnyitott és kibővített budavári palotájában. Alattvalói most is azzal a hagyományos szeretettel veszik körül, mely köztünk való megjelenésének állandó kísérője. Ó felsege minden hetfőn és csütörtökön ad kihallgatást.

Ferencz Ferdinánd Ó felsege, a magyar trón örököse, Szentpétervárra utazott az orosz czári pár látogatására, hogy megköszönje a czárnak tábornokká való kinevezését. A trónörökösöt tüntető szívességgel fogadták az orosz udvarban.

Nemzetiségi kérdés. A költségvetési vita egyik legnevezetesebb jelensege a nemzetiségi kérdés. Egy száz s egy román képviselő nyilatkozott felőle. Érdekesebb és rokonszenvesebb volt az utóbbi. Popp József ugyanis a román passzivitást fejtegette. A politikai passzivitás szerinte távolmaradást jelent a közeleti tevékenységtől s ennek legfőbb terétől, az országgyűléstől. A románok nem tudnak meg elfogadható ürügyet sem találni arra, hogy ilyen értelmű passzivitásban maradjanak. Alapos ok lehetne, hogy az országgyűlés törvényességet nem ismernek el; mint pl. a magyarok jogosan maradtak el a Schuerling „verstärkte Reichsrath“-jából, mely törvénytelenül hivatott össze. Ilyen szempontból a románok passzivitása teljesen indokolatlan; mert a magyar országgyűlés évszázados jogfolytonosság alapján áll. Részletes ez megdöntetlen erejű argumentumokkal bizonyítja, hogy a románoknak sem az 1848-ki unió ellen való mozgalmaikban, sem passzivitásukban nem volt igazuk. Hisz éppen az az unitus országgyűlés, melynek ők még nem lehettek tagjai, ruházta fel Erdély összes polgárait, tehát őket is, politikai jogokkal. S azt is tudjuk, hogy a románok felénél nagyobb része azon megyékben lakik, melyek soha Erdélyhez nem tartoztak. Ezeknek tehát a passzivitásra még ez a silány ürügyük sem lehet. Mit jelent hát akkor a passzivitás? Jelentheti a magyar nemzeti állam

negációját; annak a magyar államnak, mely ezer év óta van e helyen, ahol előtte soha román állam nem létezett. Hisz a régi Dáciában nem a mai románok ősei, hanem római imperátorok uralkodtak. Azt is felhozák okuk, hogy a román-lakta vidékeken a képviselő-választó-kerületek nincsenek igazságosan kikerekítve. A dolog pedig valósággal úgy áll, hogy a régi erdélyi megyékben s a sok határvidéken sokkal kevesebb adó alapján lehet valaki választó, mint a Dunántul s az alföldön. Ilyen körülmények közt tehát a passzivitásnak csak politikai tebelly vagy a haza iránt való hűtlenség lehet a mozgatója.

A hétfalusi csángók pusztulása. A Hétfalu kicsiny szigete a magyarságnak; románok, szászok tengere veszi körül. S a hazaszerető, derek, szorgalmas csángó nép egyre pusztul, szegenedik s vándorol ki Romániába, ahol elveszti lábát alól a talajt, elcsenvesedik és belevész a román nép tömegébe. A csángókat, akik annyi viszontagság, szenvedés között megőrizték nyelvüket, a hozzánk tartozás erős érzését, megmenteni kötelesség. Gyurka József hétfalusi tanító emlékiratba foglalta az eszközöket, melyekkel a csángók megmentésére sietnünk kell, s ez emlékiratát megküldte a képviselőháznak, a miniszteriumnak és Brassó vármegye főispánjának.

A nemzetiségi törvény módosítása. A függetlenségi és 48-as Kossuth párt elhatározta, hogy még a költsegetvesi vita folyamán határozati javaslatot terjeszt a képviselőház elé a nemzetiségi törvény megváltoztatása iránt, amely ideális szempontjaival tárt ajtót nyit a magyar állam leterdekei ellen való agitációra.

A közegészségügy államosítása. Szell Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter elhatározta, hogy az országos közegészségügyi tanács által a belügyi kormányhoz végleges szövegezésben benyújtott s a közegészségügy államosításáról szóló javaslatot legelőször fogja tárgyalni a képviselőház, minden egyes törvényjavaslatot egyelőre mellőzve.

A magyar gyáripár érdekében. Magyarország egyesületeibe tömörült valamennyi iparágának, továbbá számos, szakszerű szövetezés híján levő nagyjelentőségű iparának képviselői a héten bizalmas értekezletet tartottak az összes magyar iparágak érdekeinek megóvására szolgáló központ megalapítása czéljából.

Gyárosok, vállalkozók és a kormány. A budapesti gépgyárosok, vállalkozók, iparosok, mérnökök nagy küldöttséggel járultak Szell Kálmán miniszterelnökhöz, alkalmas közmunka elrendelése révén a gépipar részére megfelelő támogatást kérve. Ez pedig az volna, hogy a tizezer leléknél népesebb községek és városok, kivétel nélkül, köteleztesse a vízvezeték és csatornázás bevezetésére, a tizezernél kevesebb lakóval bíró községek pedig abban az esetben, ha a természeti viszonyok és a közegészségi állapotok a csatornázás és vízvezeték berendezését elkerülhetetlenné teszik. A küldöttségnek, melyben az összes nagyobb gépgyárak képviselve voltak, Szell Kálmán miniszterelnök kiltatásba helyezte a maga részéről a legteljesebb jóakaratot, mert hisz ez a kérdés elsősorban közegészségi, gyermekhalandósági kérdés, amelyet pedig a kormány, mint már eddigi intézkedései és az ez irányban meghozott újabb törvények is igazolják állandóan figyelemmel kísér. Az az intézkedés azonban, amelyet a mostani kérelem czélhoz, már belevág a közigazgatási reform terveibe s csak ezzel kapcsolatosan lehet majd a bajokat radikálisan gyógyítani. Addig is kéri az érdekelteket, hogy társadalmi uton, megfelelő agitációval mozdítsák elő az ügyet.

Népgyűlés az olasz borvám ellen. A Hegyalja bortermelői hétfőn február 3-án tartották meg Sátoralja-Ujhelyen nagy gyűlésüket, amelynek czélja volt, hogy határozott állást foglaljanak az olasz borvám-klauszula megújítása ellen. A gyűlés, melyen a bortermelő gazdák nagy számmal jelentek meg, mindvégig lelkes hangulatban folyt le. Gróf Andrássy Sándornak, a Zempléni vármegyei Gazdasági Egyesület elnökének, a gyűlés czélját fejtegető megnyitója után dr. Lácza József, az egyesület szőlészeti szakosztályának elnöke, az általa kidolgozott memorandumot olvasta fel, mely Tokay-Hegyaljának az olasz borimpot által előidézett válságos helyzetét eseteteli s kéri az olasz borvámnak 60 koronára való felemelését, a bortörvény szigorítását a borhamisítás meggátolása czéljából és a pinczeszövetkezetek támogatását. Több felszólalás után a memorandumot nagy lelkesedéssel elfogadták. A memorandumot száztagu küldöttség gróf Andrássy vezetésével a kormányhoz átnyújtani.

Gazdatisztek gyűlése Nagy-Enyeden.

Vasárnap tartotta az „Erdélyrészi Gazdasági Egyesület” vármegyei gazdasági egyesületünk támogatásával a városi háza nagytermében az „Erdélyrészi Gazda-

tisztai Egyesület” alakuló közgyűlését nagy érdeklődés mellett, mely alakuló gyűlésen megjelent az erdélyi részekből mintegy 140 gazdatiszt.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület mult hó 29-én tartott választmányi ülésén képviseltetésére a következő tagjait küldte ki:

Báró Jósika Gábort, az E. G. E. alelnökét, Lészai Ferencz, báró Bornemissza Elemér, Albert Dénes, Tulogdi Samu, gr. Teleki Árvéd, br. Bánffy Kázmér, Miksa Elek, Benkő Mihály, Vincenty Miksa, Vincenty Károly egyetli tagokat, Tokaji László egyli. titkárt és Éber Ernő egyli. s. titkárt.

Az alsófehérmegyei gazdasági egyesület képviselőiben jelen voltak:

Zeyk Dániel főispán egyli. elnök, Székelyhidy Viktor egyli. titkár, Tóth Miklós, dr. Varró László, Szász József, gr. Bethlen Sándor, Dezső Zsigmond, Zeyk Kálmán, Gáspár János.

A földmívelésügyi kormány képviselőiben dr. Fáy Gyula min. titkár, az O. M. G. E. képviselőiben pedig annak agilis titkára Jeszenszky Pál.

A gyűlés d. e. 11 órakor vette kezdetét és déli megszakítással este 6 órakor ért véget.

A gyűlést Zeyk Dániel főispán, az Alsófehérmegyei Gazdasági Egyesület elnöke nyitotta meg és vezette. Megnyitó beszédében hangzott a magyar közigazgatási czélok égetően szükséges megvalósítása érdekében az erők tömörülését, és a gazdasági ágak mindenikében a szakszerű és beható munkálkodást. Melegen üdvözli a gyűlés tagjait, kik a magyar közgazdaság legfontosabb, mert legtöbb embert s legnagyobb érdeket érintő ágát vannak hivatva művelni.

A gyűlés megalakulása után tárgyalás alá vetették a Gazdatiszti Egyesület alapszabályzata, mely a felolvasott tervezet szerint — némi módosítással — elfogadtattott.

Az alapszabályzat megállapítása után megválasztották a tisztikart és az 52 tagu választmányt. Elnök lett Lészai Ferencz kolozsmegyei nagybirtokos, alelnök pedig hat kiváló gazda hírében álló gazdatiszt.

A gyűlésen nagy figyelemmel hallgatott felolvasást tartott dr. Fáy Gyula miniszteri titkár, melyet fontosságához mért helyén, mai lapunk vezető czikkében közlünk.

A Nemzeti Szállóban megtartott banketten Zeyk Dániel főispán Darányi, dr. Fáy Gyula Zeyk Dánielt, gróf Bethlen Sándor Szabó Józsefet az „E. G. E.” elnökét, Székelyhidy Viktor dr. Fáy és Jeszenszky Pál titkárokat éltették. A megalakult egyesület Darányi Ignác földművelésügyi m. kir. minisztert táviratilag üdvözölte.

A theologusok Nagy-Enyeden.

A kolozsvári ref. theol. fakultás internátusának ének- és zeneegylete részben a nagyenyedi Bethlen-szobor, részben saját pénztára javára hangversenyvel egybekötött táncestélyt rendezett f. hó 8-án.

Az estely, enyedi szokás szerint, egy órával később kezdődött, mint amikor hirdetve volt; de amennyivel később kezdődött, mint ahogy reméltük, annyival jobban is sikerült. Fényesen megzáfolta az estély sikere azt az aggodalmat, hogy a farsang programjának tömörsége miatt ide nem jut elég közönség. És fényesen igazolta azt a különben bizonyításra sem szoruló tapasztalatot, hogy a theologus ifjúságnak nálunk jó híre van, s hogy erre az ifjúságra mindig szeretettel gondol városunk közönsége. A theologus ifjúság viselkedése meg is érdemelte ezt a rokonszenvet egy a hangverseny programjának ügyes összeállításával és szabatos előadásával, mint az egész multság hamisítatlan jó kedvének irányításával. Az erdem mindenestre első sorban magáé az ifjúságé; de bizonyára nem fognak csalódni, ha az ifjúság szereplésének kedves és megnyerő vonásait azon vezető kéznek is tulajdonítjuk, melynek utmutatását és tanításait naponta érzik, tapasztalják. A kedves és feledhetetlen estélyért fogadják mindnyájan városunk közönségének meleg elismerését és köszönetét.

A hangverseny műsora a következő volt: 1. Tan-kréd-n-yít-á-n Rossini-tól. Előadta a theol. fakultás zenekara. 2. Kurucz-nóták. Előadta a theol. fakultás énekkara. 3. Jókai „Munkácsi rab” cz. darabjál szavaltta Máthé Gyula. 4. Liszt Ferenc „Magyar rhapsodiáját” zongorán játszotta Mockovcsák János. 5. Langer „Nagyamamácska” cz. vonós szepített játszott a vonós zenekar. 6. „A krakéler” cz. monologot szavaltta Gál Jenő. 7. Huber „Vadászkar”-át előadta a theologusok énekkara. 8. Eidenberg „Malom az erdőben” darabját a fakultás zenekara játszotta.

Minden szám ügyesen volt előadva; különösen tetszett a vonós szepített a kedves melodijával s a 8. szám, melyben madárcsicsergés, kakukaszó, malomketyegés kedvesen olvadt össze a keringő dallamaival. Zúgó tapsvihár üdvözölte a monolog ügyes előadóját, aki meg-

lépő hűséggel produkálta a főváros monoklis járdataposóját. Sajnáljuk, hogy Mockovcsák ur fényes zenetehetősége és kiváló karmesteri talentuma hálátlan szerepre talált a gyenge, sőt élvezhetetlen hangu zongora mellett. Közönségünk hálás tünetéssel jutalmazta a közreműködők fáradságát, amelyből az oroszlan-rész az ének-és zenekar vezetőjét illette meg.

A terem zsufolásig megtelt városi és vidéki közönséggel. Olyan nagy közönség jelent meg, hogy le kell mondanunk a jelen voltak felsorolásáról, bármennyire szeretnők a résztvevők névsorának összeállításában még egyszer átélni s még mélyebben emlékeztetni és ajánlani a szép est résztvevőit. Küldött munkatársunk azt jelentette, hogy olyan tündöklés, ragogás és fényesség kapráztatta el szeméit, hogy egy-egy tánczó szép-pünkön megakadt szemének kaprázata miatt reggelig sem tudott teljes névsort összeállítani. Városunk társadalmának előkelősége, elén a főispán és főispánné Ö méltóságokkal, majdnem teljes számmal megjelent és hozzájárult az est tekintélyéhez és nagy sikeréhez. A négyeseket 80 pár tánczolta. A multság bevétele meghaladja az 1100 koronát.

A multság szakadatlan jó kedvben tartott a reggeli órákig.

Vegyes hírek.

— **Örvendetes hír.** A betegség-járvány, mely a szülőknek temérdek aggodalmat okozott, városunkban megszűntnek tekinthető. Öt nap óta ugyanis nem fordult elő újabb skarlát- és difteria-eset.

— **Piknik.** A hushagyó-kednek ez a tíz éves multtal büszkélkedő jó hírű multsága az idén is megtartott régi kedves hírehez méltó kedélyességgel és sikerrel. Házi asszonyok voltak: Jancsó Lajosné, öz. v. Józsa Zsigmondné és ifj. Winkler Jánosné urnók. A rendező bizottság elnöke Nagy Pál volt. Nekik köszönhető első sorban az a tüneményes jó kedv, mely reggeli 7 óráig együtt tartotta a közönséget, a melynek egy része ekkor is a táncritmus füttye vagy éppen bokázása közben távozott a közeli vizontlátás és folytatás reményében. A négyeseket 26 pár tánczolta. Kedves meglepetés volt a dr. Joksmann Ödön által rendezett cotillon, melynek sikeréért már előre kezeskedett rendezőjének szeretetreméltó ügyessége. Jelen voltak: Asszonyok: Bajovich Arthurné, öz. v. Barthané (Harasztos), Cirner Józsefné, Folyovich Sándorné, Jancsó Lajosné, öz. v. Józsa Zsigmondné, öz. v. Kovács Gyulané, Kovács Gyulané, öz. v. Kovács Ödönné, Magyar Károlyné, Mészáros Józsefné, Mórággy Istvánné, Müller Mihályné, Reinbold Olivérné, Szaniszló Albertné, Ungerpek Miklósné, Winkler Jánosné. Leányok: Bartha Ionka (Harasztos), Cirner Ella, Folyovich Annuska és Rózsika, Kovács Mariska, Katinka és Iluska, Kolumbán Margit és Esztiike, Magyar Jolánka, Mészáros Irénke, Mórággy Rózsika, Müller Idus, Nagy Iza, Reinbold Clotild és Ella, Szaniszló Joli és Mariska, Ungerpek Gizi, Winkler Lia.

— **Kalicza Károly**, akadémiai festőművész, kinek mint arcképfestőnek különösen a székely városokban előkelő híre van, városunkba érkezett s a Szentkirály-utca 32 sz. a. házában műtermet és festőiskolát nyitott. Meggyőződésünk, hogy nevezett festő az esetet nem dilettáns módon, hanem hivatásszerűleg és művésziileg kezeli. Azért különösen mint kiváló arcképfestőt ajánljuk közönségünk érdeklődésére és pártolására.

— **Az abrudbányai kereskedő-ifjúság** Glückseel Rajnald védnöksége alatt f. hó 1-én jótékony czélú tánczvigalmat rendezett. A rendezőség élén Dávid Kálmán, Dávid Samu, Skalangya József és Molnár Árpád állottak. Az estély szépen sikerült. A rendezőség ügyessége a jelen voltak szép száma, kitűnő zene és kiszolgálás, a 28-dik vadász-zászlóalj derek tisztikara s mindenekfelett a köztisztületben álló balányának: Glückseel Rajnaldné urnónek kedvessége és áldozatkészsége mind közreműködött arra, hogy a közönség egy feledhetetlen szép est emlékeivel távozzék. De csak lassan; ugy reggel felé. Az estély tiszta jövedelme 50 korona. Felűfizettek: Dávid Samu 5 kor., Eisenstädter S (Temesvár) 10 kor., Frank Heinrich (Kassa) 10 kor., Gellei Kálmán 1 kor., Glückseel Reinhard 50 kor., Kávai István 2 kor., Konstantin Kotisel (Cserés) 5 kor., Mózes Mihály 3 kor., Nikl János 4 kor., Roth Loránd 2 kor., Spicz Testvérek (Brassó) 3 kor., Ulk Ernő 1 kor., Szigelhofer Károly 1 kor. A rendezőség meleg köszönetet mond a közönség szives pártolásáért.

— **Követésre méltó nemes példa.** Esterházy Miguel gróf, a ma is daliás öreg katona, aki 1848 előtt a hadseregben már főtiszt volt, a szabadságharcot pedig mint huszár százados küzdötte végig, élethosszigan felajánlotta honvédugydíja felét a 48-as emléket kegyelettel gyűjtő kolozsvári orsz. történelmi ereklye-muzeumnak. — Ugyanezt tette Simig Rezső,

hony. tüzer hadnagy Kalocsáról, kit a muzeum hazafias irányu működése fellelkesített. — Esterházy Miguel gróf most lapunk utján is kéri egykoru bajtársait példája követésére és arra, hogy alapítványokkal és hagyományokkal tegyék lehetővé azt, hogy anyagilag is erős vára legyen a muzeum a nagy idők emlékeinek, mert az öreg katonák halandók, de az eszmének öröke élni kell és kell hogy legyen egy erős intézmény, amely az öreg katonák halált megvető törekvése emlékeit fenntartja. A hazafias eszmékért lelkesedni tudó tanuló fiatalságot emlékezteti márczius 15-ike megünneplésére. Arra is kéri őket, hogy kövessék amaz elveket, amiket minden középiskola önképző körének a m. é. szeptember havában külön-külön megírt Végh Bertalan, a ma 90-ik életbetöltött öreg ezredes.

— **Magyar ünneplő.** Életrevaló és hazafias eszmét vetett fel az Ébredés politikai hetilap legújabb száma. A magyar ünneplőt akarja megalkotni mint oly célszerű diszmagyar viseletet, amely estélyeken, táncmulatságokon, ahol a prémes, csizmás magyar ruhák alkalmatlanok, pótolni volna hivatva a frakkot. Nemes Mihály festőművész, a Magyar viselettörténet ismert megalkotója, mindjárt négy képen meg is tervezte a magyar ünneplőt, aszerint, amint olcsóbb vagy drágább kivitelre van szükség. Az új diszruhákat célszerűségénél és olcsóságánál fogva az egész magyar középosztály és ifjuság viselheti és mindeképpen alkalmas arra, hogy a frakkot a rég óhajtott magyar ünneplővel helyettesítse. Az Ébredés most meg fogja szólaltatni e viselet mellett a magyar közélet előkelőseit s a főváros gavallevilágának vezetőit. Aki kíváncsi a magyar ünneplőre, annak elküldi az Ébredés e számát a kiadóhivatal: Budapest IV., Váci-utca 21.

— **Irodalmi Értesítő.** A Lampel-Wodianer udvari könyvkereskedő cég (Budapest, Andrassy-ut 21. sz. a.) kiadásában és szerkesztésében Irodalmi Értesítő címmel új havi szemle indult meg, amelynek célja állandó érintkezést létesíteni a könyvvásárló közönség és a könyvkereskedelem között. Az új lap élénk tartalma, változatossága és alaposága a legjobb tájékoztató mind az azok számára, akik a könyvek iránt érdeklődnek. A lap képeket és mutatványokat közöl a cég kiválóbb kiadványaiból. Tanszer rovatában a tanszeripar újabb fejlődését ismerteti. Különféle rovatában az érdekesebb irodalmi híreket csoportosítja és Könyvesház címmel a magyar, német, francia és angol könyveszeti adatokat közli. Különösen ez a rovat az, amely irodalmunkban hűzögöl és az új lapnak általános érdekkel ad. Közli az új lap a zeneművek bibliográfiáját is. A cég kívánatra minden érdeklődőnek ingyen megküldi a lapot.

Közgazdaság.

A gyümölcsfák nyesése.

A gyümölcsfák természeti rendeltetése a gyümölcs-termés és ezzel a magképződés, amelylyel nemét fentartani és további folytatolagos terjedését eszközölni hivatva van. És éppen a gyümölcsfáknál fordul elő leggyakrabban az a panasz, hogy a fák így meg úgy nem akarnak teremni és nemcsak hogy gyümölcsöt nem hoznak, hanem legtöbbször még csak termő rügyek sem mutatkoznak s így mi sem természetesebb, mint hogy azok még csak nem is virágoznak. Igaz ugyan, hogy a termékenység oly tulajdon mely egyes gyümölcsnemnél, de különösen egyes válfajoknál nincsen egyformán kifejlődve; innét van az, hogy míg az egyik gyümölcsnem 3-ik, 4-ik évében termőre fordul (csontármagvak), addig vannak a lágymagvak közt — például a borsdóri renett (maszanczki), amely csak 12—15. évében kezdi meg a terméshozást.

De eltekintve ezen egyéni sajátosságától, a legtöbb gyümölcsfa termőre szokott fordulni ha megvannak azok a feltételek, amelyek a termő rügyek fejlődésére szükségesek s így ezek képződése akadályozva nincsen. Így fordul elő aztán akárhányiszor az, hogy a fa nem akar, vagy jobban mondva nem tud termő rügyeket hozni s így magában véve gyümölcstelen vagy terméketlen marad.

Nyílt titok manapság még a dilettánsok előtt is, hogy a termő rügyek fejlődéséhez a levegő szabad hozzáférése, kellő melegség és megfelelő világosság behatása mulhatatlan és elengedhetetlenül szükséges. Ezzel szemben pedig éppen az ellenkezőt szoktuk véghezvinni.

Őszi vagy téli tisztogatáskor rendszeren csak a száraz, beteges vagy hibás ágakat szoktuk lementszeni. Elég valamely hajtás egészséges volta arra nézve, hogy az fűrészről vagy ollótól menten maradjon. Csak hogy a fa rendszeren több hajtást növeszt, mint amennyire szüksége van. Ezen kimelés által pedig azt érzük el, hogy a fa koronája évről-évre mindig sűrűbb lesz, míg végre egész bozóságot ér el, amelynél a levegő szabad járása

akadályozva van; világosság és meleg akár bujósít játszhatik egymással és végeredményben oda jut, hogy termő rügyek nem képződhetnek és a fa meddő és terméketlen marad. Nem a fa az oka tehát ezen visszas helyzetnek, mint inkább a szakmai járatlanság s az indokolatlan kimelet ott, ahol a nyesést keresztülvinni kellene. Körutaimban tiz esetben legalább hatszor tapasztaltam ezen jelenséget, mely a tömörügy-kepződést lehetetlenre tette.

Találkoztam oly egyenkével is, kik a fát nevezett esetben azzal kívánták termővé tenni, hogy azt ingalmatlanul visszacsontították, vagy mint mondani is szokták: megbotolták. Hogy ezzel célt nem lehet elérni, ez magától értetődik. A megcsontítás által a fa — pótolni kívánván az elvesztett részeit — erejét arra fordítja, hogy minden rejtett rügyből újból hajtást fakasszon. s néhány év múlva ismét ott leszünk, ahol voltunk, hogy t. i. a fának nem termő koronája, hanem sűrű bozótja van.

Most van az ideje éppen annak, hogy a fakat sorra vesszük s azok tisztogatását fogatosítsuk. Ily alkalommal vegyük legelőbb is szemügyre a fa koronáját és szükség esetén ritkítsuk azt kellően ki. Igaz, hogy ezen eljárás nem biztosít az idénre már termést, hanem a jövő évi termésnek vetjük meg alapját, amennyiben lehetővé tesszük, hogy a fa felvett tápanyagát nem fogja meddően elpazarolni, hanem azokból a nyár folyamán át termő rügyeket fog fejleszteni. Igaz ugyan az is, hogy a virág meg nem gyümölcs; de olyan faról viszont termést sohase várjunk, amelyen virág nincs.

Riebbald Béni.

Az udvarhelymegyei gazdasági egyesület székelykeresztúron f. é. február 28. és márczius 1. napján országos jellegű bikaállítást rendez. E kiállításon az ország összes tenyésztői versenyezhetnek magyar-erdélyi fajta saját nevelésű, két évet betöltött tenyészbikaikkal. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál lapunk szerkesztője.

Magyarországi magvak Kelet-Ázsiában. Azon összeköttetések, melyeket ifj. Mühle Vilmos Temesvárról, több évi világtutja alatt Észak- és Közép-Amerikában, Kelet-Ázsiában, a Straits-Settlementekben, Siamban, Indiában, stb. létesített, egyéb örvendetes eredmények mellett magyarországi magvaknak az ezen országokba való épp oly érdekes, mint említésre méltó exportálására vezettek. Japán, China és Koreában például ezental majdnem kizárólag a magyarhoni Mühle Vilmos cs. és kir. udvari szállító temesvári cég magvai vetettek és osztatlan kedveltségnek örvendenek úgy a gyarmatosok, mint benszülötteknél. — Az összes magvak Temesvárról kis csomagokban lesznek megmérve, minden csomagon rajta van a magyar cég angol és német nyelven és a mag eredeti hazája: Magyarország. — Tekintettel azon relatív igen csekély kivételre, melyet Magyarország azon országokkal folytat, talán általános elismerésre méltó, hogy megkísértjük ezental a magkereskedelem részére is új fogyasztó területet nyitni és az „exotikus” világot a mi magvaink részére lépésszerű lépésre meghódítani. Gondoljunk csak el azon sok ezer magcsomagot, melyek sok ezer kézbe kerülve, épp oly sok ezerszer hirdetik azt, hogy Magyarországból erednek, és nem térhetünk ki annak beismerése előtt, hogy e magcsomagok is hivatva vannak a magyar kereskedelemnek és a magyar termelvényeknek a tengeren túli országokban jó hírüket szerezni.

Szerkesztői üzenetek.

Abrudbánya. Köszönettel vettük szíves tudósítását. Elnézését kérjük, hogy tárgyhalmazz miatt egész terjedelmében nem közölhetjük. **Nemo.** A dolgozatot köszönettel vettük. Mihelyt terünk engedi, közölni fogjuk. A bélyeget alkalom kínálkoztával visszaküldjük; de — úgy tetszik nekünk — nem kéziratral együtt.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Az emberi erő megújítására

és hanyatlásának megakadályozására páratlan szert találtak fel. Akik érette irnak, ingyen kapnak egy próba-csomagot s egy száz lapos könyvet. Ez az a csodaszert, mely már ezeket mentett meg, akik pazarul bántak ifjúságukban az istenadta életével. Alulról jótékony-célú intézet ezek számára küld a csomagban orvosszert és használati utasításokat. Ezzel a házi orvossággal mindenki önmagát gyógyíthatja. Évek óta tartó testi és szellemi gyengeséget sikerrel lehet vele gyógyítani. Különösen azok számára való az orvosság, akik otthonukat orvoslás céljából nem hagyhatják el. A bérmentezett levelet a következő címre kell küldeni: **State Medical Institute 94 Elektron Building, Fort Wayne, Ind. America.** 3629 30—*

Hirdetmény.

Alólirott esődtömeggondnok a csődválasztmány-nak 1901. évi december hó 13-ik napján tartott ülésében hozott határozata alapján ezennel közhírré teszi, hogy **Özv. Janos Mártonné** vagyonbukott abrudbányai bejegyzett kereskedő-cég esődtömegéhez tartozó, a csődleltár 640. 641. 642. 644—667. 669—691. 693—699. 701—712. 714—721. 723—726. 728—734. 736 737. 739—744. 747. 748. 750—756. 758—762. 764—769. 771. 772. 775—777. 779—789. 791. 792. 794. 799 802—807. 809. 810. 812 813. 815. 816. 819. 820. 825. 828—834 tételei alatt 6050 korona 33 fillér értékű aktív künnlevő követelések **f. évi márczius hó 8. napján d. u. 2 órakor** Abrudbányán Cirlea Mihály kir. közjegyző irodájában — szóbeli ajánlatok mellett — egy tömegben a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett el fogják adni.

A vétel után járó III-ik fokozatu bélyegilletéket a vevő tartozik fizetni.

A csődleltár alólirott esődtömeggondnoknál ügyvédi irodájában, az ünnepek kivételével, minden nap d. u. 2—3-ig megtekinthető.

Abrudbányán, 1902. február hó 1-én.

Dr. Fodor Vazul,

ügyvéd,

Özv. Janos Mártonné vb. abrudbányai bejegyzett kereskedő-cég esődtömegének gondnoka.

Sz. 4306—1901.

tlkvi

Árverési hirdetmény.

A marosújvári kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság az Osztrák-Magyar bank végrehajtónak Kozma Imre elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében 31,668 kor. 42 fillér tőke és jár. felhajtása végett a végrehajtási árverést Kozma Imrénak a m. süllyei 3 számú tjkben A + 223, 224, 232—303 r. sz. alatti ingatlanaira 67,680 korona, s a m. süllyei 387 számú tjkben A + 1 és 2 r. sz. a. fekvőkre 300 koronában megállapított kikialtási árban az alábbi feltételek mellett ezennel elrendeltetik.

Az árverés **1902. év február 21-én d. e. 10 órakor** fog alólirott telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében megtartani.

Árverezni szándékozók végrehajtató kivételével tartoznak az árverés megkezdése előtt a kikialtási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a bírósági kikialtásról letenni.

A vételár az árverés jogerőre jutásától számítandólag 3 egyenlő részletben 30 nap, 3 hónap és 6 hónap alatt fizetendő 6% kamattal együtt.

Maros-Ujvárt, 1901. november 5-én

A kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.

Solyom s. k.

kir. aljbíró.

69 2—3

Sz. 3998 901. tlkvi.

Árverési hirdetmény kivonata.

A marosújvári kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint a nagyenyedi kisegítő takarékpénztár részvénytársaság kérelmező végrehajtató részére 1000 korona tőke és járulékaik behajtása végett Timofej Vaszilia végrehajtást szüneteltetve ellen a gyulafehérvári kir. törvényszék területéhez tartozó Hari község határára fekvő, a hari I. R. 181 sz. tjkben felvett s Timofej Vaszilia nevére álló A + 1 r. 155, 156, 157 hr. sz. belsőségre 911 kor., a 2 r. 580 2 hr. sz. szántóra 133 kor., a Hari I. R. 190 sz. tjkben felvett s ugyan Timofej Vaszilia nevére álló A + 1 r. 322 hr. sz. erdőre 233 kor., a hari I. R. 214 sz. tjkben felvett s szintén Timofej Vaszilia nevére álló A + 1 r. 613/3/2/2 hr. sz. szántóra 234 kor., a hari I. R. 240 sz. tjkben felvett s szintén Timofej Vaszilia nevére álló A + 1 r. 580 1/2 hr. sz. szántóra 147 kor., a Hari I. R. 244 sz. tjkben felvett s szintén Timofej Vaszilia nevére álló A + 1 r. 504 4 hr. sz. szántóra 122 koronában megállapított kikialtási árban az árverés elrendeltetik.

Jelen kérés költségei 26 koronában állapítatnak meg végrehajtató javára és végrehajtást szenvedett terhére.

Az árverés megtartására határnapul **1902. évi márczius hó 6-ik** napjának d. e. 10 órája tüzetik ki Hari községben a községüzeménél. Az árverésnek kített ingatlanok becsáron alul is el fogják adni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t. cz. 170 § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Maros-Ujvárt, 1901. évi szeptember hó 29-én.

Solyom,

kir. járásbíró.

55 1—1

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r. t.

Alaptőke: 200,000 korona.

Elfogad betéteket évi 5%-ra. Előnyös kölcsön* nyújt váltóra és betáblázásra.

Nyitva minden hétköznap délelőtt 9—12 óráig.

3570 51

Sz. 231-1902 tkv.

Hirdetmény.

Örményszékes község telekkönyvei tagosítás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendelet...

E célból az átalakítási előmunkákat hitelesítési és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1902. évi márczius hó 17-ik napján fog kezdődni.

1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg...

2. Mindazok, akik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni...

3. Mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek...

4. Azok, akiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvántartásba bejegyezve...

Vizaknán, 1902. évi január hó 24-én.

Korinsky, kir. aljárásbíró.

64 2-3

Kérje minden nyilvános helyen a „Sport & Salon” című legegységesebb, leg-gazdagabb tartalmu, a bel-és külföld legmagasabb és legelőkeltebb köreibben...

Országszerte elismert, erőscsontu, gyors fejlődésű és edzett elsőrendű magyar bikák, kiválóan tiszta, csiraképes és olcsó oberndorfi répamag

INCZE ISTVÁN mézáros és hentes árjegyzéke

Table with 2 columns: Item name and price. Items include marhahus, borjúhús, sertés, pörkölt, paprikás, császárhús, sonka, zsír, kolbász, disznósajt, tormasvirslis.

Jó minőség és pontos mérték.

Szőlőoltványok Éelőkerítés. A legújabb 12 hor. és esemegelőző ban tej tisztán, teljes jóállással. Éelőkerítés. Orsai jövedelmét biztosító voltam...

Gyomor bajosoknak nagyon fontos! Étvágytalanságot, gyomorbajt, gyomorémelygést, rossz emésztést folytan beállott főfájást, gyomorgyengeséget, emésztési zavarokat stb. azonnal biztosan eltávolítanak az ismeretes Brady-féle Máriaczelli gyomorcsoppek.

Svájci óra-ipar. Csak 16 kor. Szakértőknek, tisztelőknek, postai- és rendőrszolgálatoknak, valamint mindenkinek, kinek jó órára szüksége van...

Értesítés! Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint Budapestrol művészi körutazást tevé, e városba jöttem s itt tartózkodásom idejére festészeti műtermet rendeztem be. Készítek természet vagy fenykép után életnagyságu arczképeket

„FEEOLIN”-t. Kérdezze csak házirosvát, hogy a „FEEOLIN” nem-e a legjobb kozmetikai szer a kéznek, a hajnak és fogaknak! A legújabb és legelőkeltebb...

Vorobicz Kálmán vászon-, női- és férfidivat-üzlete Nagy-Enyed, Fötér. (Hid mellett.) Van szerencsém nagyérdemű vevő közönségemet tisztelettel értesíteni, hogy a téli idény előrehaladottsága miatt minden téli árut, nevezetesen: ruhakelmék, flanellek, barchetek, téli cipők, téli kendők, trico-íngék és nadrágok, pokróczok, blousok, harisnyák, keztük és sapkákat feltűnő mérsékelt áron, illetőleg gyári áron alól is elárusítok...